

SKUP 2008 – 5

Prosjekt:	Lobbyismen på Sørlandet
Medarbeider:	Hilde Moi og Mari Horve
Publikasjon:	Fædrelandsvennen
Publisert:	Oktober 2008
Medium:	Avis
Tema:	Samfunn

SKUP METODERAPPORT

Fra: Hilde Moi og Mari Horve, journalister i nyhetsredaksjonen i Fædrelandsvennen

Sak: Lobbyismen på Sørlandet.

Publisert: Fem artikler i en serie i Fædrelandsvennens papirutgave fra 24. oktober til 29. oktober.

Redaksjon:

Fædrelandsvennen, nyhetsgruppa
PB 369
4664 Kristiansand S

Telefonnummer:

Hilde Moi: 92 08 27 62

Mari Horve: 90 91 97 58

Startskuddet.

16. mai i fjor hadde nyhetsgruppa i Fædrelandsvennen et møte der målet var å komme opp med konkrete saker vi kunne tenke oss å jobbe med utover høsten og vinteren. Mari hadde tenkt litt på å undersøke makten på Sørlandet, hvem som egentlig påvirker det som skjer i landsdelen. Lobbyvirksomhet er et forlokkende tema, med mange hemmeligheter og stor makt. Alle vet at lobbyvirksomhet finnes, men få vet hvordan det egentlig foregår. Mari nevnte ideen på møtet, og fikk full tenning hos kolleger.

Samtidig var Hilde i ferd med å bli godt etablert som Fædrelandsvennens første journalist på Oslo-kontor. Vi to har samarbeidet om en rekke prosjekter tidligere, da begge jobbet i Kristiansand.

Vi trengte et nytt prosjekt, og lobbyprosjektet var perfekt for oss. Med en journalist på hjemmebane i Kristiansand og en journalist i maktens korridorer i Oslo, lå alt til rette for en skikkelig jobb. Hilde var gira og øyeblikkelig engasjert, og etter sommerferien, midt i august, begynte vi å definere hva vi hadde lyst til å finne ut.

Prosjektet blir til.

Vi ville kartlegge lobbyvirksomheten som drives fra Sørlandet og prøve å finne ut hvem som har fingeren med i spillet når viktige saker skal avgjøres. På denne måten håpet vi å lære mer om hvordan demokratiet fungerer og hvem som egentlig har makten. Tanken var å presentere flere artikler som avdekket hvem som er aktive lobbyister, hvem som får det til, og hvordan våre politikere i Oslo fungerer overfor lobbyistene. Dessuten ligger lobbyisme i

skjæringspunktet mellom kjennskap og vennskap og profesjonell kontakt. Det gjør det ekstra spennende.

Nyhetsgruppa i Fædrelandsvennen er ikke akkurat overbemannet. Vi visste at det kom til å ta tid å få skikkelig oversikt over Sørlands-lobbyismen. Men det var ikke noe problem å selge inn prosjektet. Fædrelandsvennen hadde nettopp bestemt seg for å satse på såkalte lange løp i nyhetsjobbingen. Målet er å alltid ha et langsiktig prosjekt på gang ved siden av den vanlige nyhetsjobbingen.

Arbeidet.

Arbeidet begynte så smått i midten av august. Vi begynte med å skaffe oss oversikt på hver vår kant.

Vi delte arbeidet inn slik at Hilde tok for seg kilder i Oslo og Mari snakket med kilder i Kristiansand. Vi tok kontakt med personer vi mente var viktige innenfor politikk, næringsliv og organisasjoner. Til sammen snakket vi med 25-30 personer hver. Ikke alle ble brukt i saken. Vi stilte intervjuobjektene spørsmål om hvem de mente var viktige lobbyister, hva de lobbet for og hvordan de så på Sørlandet som lobbe-landsdel. I tillegg bad vi dem nevne suksesshistorier fra landsdelen og eventuelt tapte kamper.

Hilde i Oslo begynte bredt med å finne definisjon for lobbyisme. Hun kontaktet også Stortinget for å høre om det fantes noen form for oversikt over profesjonelle lobbyister på Stortinget. Det gjør det ikke. Videre ble arbeidet delt mellom å kartlegge de profesjonelle lobbyistene, og ildsjelene fra Sørlandet. Det viser seg at det finnes svært få proffe lobbyister i Norge, men at mange benytter seg av kommunikasjonsbyråer for å få hjelp til å selge inn sin sak. Det er også en gjengs oppfatning at den som brenner for saken selger den best selv.

I begynnelsen kontaktet Hilde også alle stortingspolitikere på Agderbenken og spurte dem åpne spørsmål om deres erfaring med lobbyisme. Hvem som kontakter dem, hvem de kontakter, hvem som er flinke og hvem som ikke når frem. Dessuten spurte hun om kontakten med ordførere og hvilke kommuner som er ivrigst.

Vi kontaktet også flere eksperter og professorer på lobbyisme, og spurte dem i tillegg til det generelle, om hvordan sørlendinger jobber som lobbyister.

Underveis i prosessen ble vi coachet av avdelingsleder Jostein Ravnåsen. Etter en innledende runde ble vi enige om at vi hadde stoff til fem artikler i en serie:

Slik løbber de for Sørlandet

Den første saken ville vi skulle være litt overordnet, presentere prosjektet og vise hva lobbyisme er. I tillegg fant vi en liste over hvordan man blir en god lobbyist, fra et kommunikasjonsbyrå.

Vi fikk være med lobbyister inn til to stortingsrepresentanter og høre på samtalen. Den dreide seg mye om hvem som kjenner hvem og hvem som kan snakke med hvem for å få noe til å skje. I tillegg ringte vi rundt til sentrale sørlendinger i ulike posisjoner både på Sørlandet og i Oslo. Det viser seg at sørlendingene i sentrale posisjoner i hovedstaden har mye kontakt med sine egne landsmenn, og dermed er en kanal inn i systemet for mange. Vi fikk også høre ulike "triks" de bruker for å nå frem til den med makt. Sidene ble krydret med korte sitater fra flere av sørlendingene vi snakket med.

Kampen Sørlandet vant og kampen Sørlandet tapte

Vi ville vise hvordan lobbyvirksomhet fungerer i praksis, og da trengte vi et historisk eksempel. Da vi gjorde intervjuer med våre kilder, bad vi dem nevne eksempler på vellykkede og mislykkede lobbykampanjer. En sak som gikk igjen i suksess-kategorien, var saken om Umoe Mandal og MTBene. Flertallet i Stortinget stemte etter lang og hektisk lobbykampanje for byggingen av fem MTB'er til en verdi av fem milliarder kroner. Forsvarsledelsen sa hele tiden klart fra at de ikke ønsket disse båtene, og i ettertid er hele saken blitt karakterisert som en tabbe av flere politikere. Mari snakket med pensjonert fagforeningsmann John Harald Pedersen, som levde med denne saken fra midten av 90-tallet til 2003. Han kjempet for arbeidsplasser ved verftet i Mandal og for det han mener er en båttype forsvaret trenger. I tillegg til å gå gjennom det omfattende arkivmaterialet i denne saken, snakket Mari med politikere som var viktige da saken skulle avgjøres.

Stjernelobbyist Ansgar Gabrielsen

Vi visste om to sørlendinger som er aktive i maktens korridorer. John G. Bernander og Ansgar Gabrielsen. Førstnevnte er nå ansatt i et shippingfirma, og hadde liten interesse av å dele mye av sin lobbe-erfaring. Gabrielsen sa også først nei til å snakke med oss. Årsaken, sa han, var at han først og fremst ville forholde seg til sine oppdragsgivere. Dessuten var han "ferdig" med media. Vi visste likevel nok om ham til å skrive en sak. Det at han sa nei gjorde det bare mer interessant, og Hilde begynte å lete på nett og rundt omkring etter spor av hva Ansgar Gabrielsen jobber med. Vi fant ham i ulike styreverv, og fant ut at han hadde vært inne og hjulpet Mandal kommune en periode og Lindesnes kommune en stund. Da vi ringte ham for å spørre om vi, til tross for at han ikke ville snakke, kunne fotografere ham på vei til et møte, sa han likevel ja til å snakke. Samtalen med ham var svært interessant. Han sitter nå som lobbyist overfor flere av de samme folkene han jobbet sammen med som helseminister. Saken ble publisert like rundt de ferske skattelistene, som viste at Gabrielsen tjente 2,1 millioner kroner i 2007. Saken ga oss et lite innblikk i hvordan en lobbyist tenker og jobber.

Agderbenken-mektig eller avmektig?

En ringerunde til agderbenken avslørte svært forskjellige holdninger til lobbyisme. Mens Peter Gitmark (H) er i daglige møter med folk som ønsker å nå frem med sitt budskap, forteller Henning Skumsvoll (FrP) de som ringer ham at han ikke kan gjøre noe for dem. Begge sitter i opposisjon, men de ser svært ulikt på sin egen rolle og på viktigheten av de som prøver å påvirke. Noen av politikerne etterlyser mer trøkk fra sørlendingene. Flere av de som lobber fra Sørlandet, forteller at de heller kontakter andre enn agderbenken, fordi de er for lite offensive.

Paradigmeskifte på Sørlandet. Vi får til mye mer enn før.

Sørlandet og sørlendinger har fått mye pes for å ta til takke med det vi får og ikke stikke oss fram. I samtaler med lederen for de mektige Node-bedriftene (Norwegian offshore and drilling engineering), Kjell O. Johannessen, tok han et oppgjør med den tanken. Hans bedrifter har vokst enormt de siste tre årene. Johannessen var nevnt av flere som en ivrig lobbyist, og bekreftet at han er aktiv overfor politikerne i Oslo. Men han mener at sentrale myndigheter har begynt å se på Sørlandet på en helt annen måte. Blant annet besøker statsråder som er i landsdelen svært gjerne de suksessrike Node-bedriftene. Men det holder ikke at sentrale personer på Sørlandet mener at vi har blitt bedre. Vi trengte å få det bekreftet av toppene. Hilde tok saken, og fikk kommentarer fra Jens Stoltenberg og Magnhild Meltveit

Kleppa, som begge har vært på Sørlandet nylig. De bekreftet det Johannessen og andre sa, og dermed kunne vi avslutte med et lite oppgjør med Sørendingenes selvpisking.

Presentasjon.

Dette var et ressurskrevende prosjekt for Fædrelandsvennen. Derfor var det veldig fint for oss å oppleve at stoffet vårt ble håndtert på en fantastisk måte i deskleddet. Flere redigerere og typografer, pluss avdelingsleder Ravnåsen, bidro til å gjøre sidene våre ekstra fine. Vi hadde tenkt illustrasjoner hele tiden, men lobbyvirksomhet er ikke det letteste i verden å illustrere. Når sidene likevel ble fine, skyldes det grundig arbeid fra deskens side.

Hva lærte vi og leserne?

Vi mener vi har lært leserne litt mer om hvordan lobby-delen av demokratiet fungerer. Vi viste en Agderbenk som får få henvendelser og viktige personer som uttalte at Agderbenken ikke har nok gjennomslagskraft. Vi viste at få enkeltpersoner bruker nettverket sitt i svært mange saker. Det kom også klart fram at det er stor forskjell på politikerne på Agderbenken. Noen har kastet inn håndkleet fordi de mener de uansett ikke når fram med en flertallsregjering. Andre har stor møtevirksomhet og satser på å påvirke der de kan. Til slutt viste vi at Sørlandet ikke er så håpløst som mange tror. De siste årene har landsdelen hatt enorm vekst i folketall og arbeidsplasser/næring. Det blir lagt merke til i Oslo.

Vi kunne selvsagt ha funnet ut enda mer. Da vi begynte, så vi for oss avdekking av hemmelige samtaler og skjult makt. Men med den tiden vi hadde til rådighet, mener vi å ha lært ganske mye mer om hvordan lobbyvirksomheten fra Sørlandet fungerer. Vi håper leserne har inntrykk av det samme.

Utfordringer underveis og tidsbruk.

Vår største utfordring underveis har vært å få nok tid til å drive med prosjektet. Fædrelandsvennen har stor vilje til å få til ting, men i praksis er det ikke lett å finne ressurser til å jobbe lenge med en sak. Nyhetsavdelingen er sårbar, og det merkes godt når to av journalistene bruker tiden til annet enn neste dags avis. Vi slet med å si klart fra på morgenmøtene at vi måtte bruke tid på dette prosjektet. Det er lett å forstå frustrasjonen hos reportasjeleder når det nesten er tomt rundt bordet på morgenmøtet. Vi prøvde i stor grad å finne tid til lobby-jobbing innimellom andre ting. Mari tok ofte halve lobbydager når hun hadde klubbstyremøter. I tillegg ble arbeidet avbrutt av turnus i kveld og helg og planlagte ferier. Deadlinen vår ble skjøvet cirka en måned.

Vi drodlet rundt temaet i midten av august, og Hilde kom i gang like etter. Mari hadde første møte i serien 9. september. Dermed jobbet vi av og på med saken over en tidsperiode som strakk seg fra midten av august og fram til sakene kom på trykk. Alt i alt brukte Mari cirka to uker på lobbyserien, Hilde brukte cirka tre.

Til neste gang.

Vi har konkludert med at både vi og avisa er bedre tjent med å sette av en viss tidsmengde til å jobbe med prosjekter vi går for. Det betyr at vi vil vie oss fullt og helt til vårt lange løp, og melde oss helt ut av den vanlige nyhetsjobbingen. For går en først på morgenmøte, blir en raskt sugd inn i diverse hastesaker. Om det er mulig å gjennomføre i Fædrelandsvennen, gjenstår å se.

Kristiansand 16. januar 2009

Mari Horve og Hilde Moi